

Hållbarhetsredovisning för Golden Heightskoncernen ('Koncernen')

Bakgrund

Koncernen driver detaljhandel inom smyckesbranschen med f.n. c:a 280 butiker i Sverige och Finland. Årligen besöks butikerna av mer än 6 miljoner kunder av vilka de flesta köper varor. Större delen av varorna härstammar från ädelmetaller eller stenar som utvunnits ur jorden och transporterats till butikerna. Som all annan ekonomisk verksamhet påverkas miljön direkt eller indirekt i större eller mindre omfattning av Koncernens verksamhet. Genom sin verksamhet ger Koncernen utkomst till sina medarbetare och deras familjer. Koncernens bolag utgör även självständiga ekonomiska enheter som ingår som en del i de samhällen där bolagen är etablerade. Koncernen påverkas därmed av samhällsstrukturer i de länder i vilka bolaget bedriver handel.

Övergripande målsättning

Det är Koncernens målsättning att driva verksamheten på ett så effektivt sätt som möjligt. Mer konkret innebär detta att inte mer resurser än nödvändigt ska förbrukas i rörelsen. Utöver resurser som arbete och kapital innefattar detta begrepp också natur- och miljöresurser.

Koncernen följer gällande lagar i de länder bolaget är etablerat eller driver handel i. Utöver detta är det Koncernens målsättning att i etiska frågor agera i överensstämmelse med rådande normer i de samhällen och kulturer där man verkar.

Miljö

Miljöpåverkan från Koncernens verksamhet inträffar i olika led i processen. Denna process kan beskrivas som ett flöde från råvara till slutlig konsumtion och omfattar nedan aktiviteter. Vår miljöpåverkan analyseras enligt denna uppdelning och koncernens policy för att hantera miljöriskerna anges för varje risk.

- a. Utvinning av ädelmetaller och ädelstenar
- b. Tillverkning
- c. Transporter
- d. Lagerhantering
- e. Försäljning i butik
- f. Användning av kund
- g. Reparation av smycken
- h. Skrotning
- i. Ombyggnad av lokaler och butiker
- j. Administration

a. Utvinning av ädelmetaller och ädelstenar

Utvinning av ädelmetaller och ädelstenar sker genom gruvbrytning och vaskning och kan medföra omfattande ingrepp i naturen.

Med modern teknologi kan effekterna av dessa ingrepp begränsas och arbetet kan bedrivas under acceptabla arbetsförhållanden. Tyvärr görs inte detta alltid. Mindre seriösa företag och enskilda personer kan bedriva denna typ av verksamhet med endast kortsiktig vinstmaximering i sikte. Följden kan bli att landområden förstörs av gruvbrytning utan att något görs för att återställa naturen. Vattendrag kan förgiftas vilket allvarligt skadar naturen och förgiftar miljön för de människor som arbetar och bor i området. Gruvbrytnings- och vaskningsmetoderna kan även medföra allvarliga arbetsskador bl a i form av kvicksilverförgiftning.

Denna oseriösa verksamhet bedrivs i länder som ofta har begränsade ekonomiska och/eller praktiska möjligheter att kontrollera verksamheten. I andra fall har man kanske inte, med våra mått mätt, ens en seriös målsättning.

Genom att tydligt framföra vår ståndpunkt till leverantör i denna fråga, ställa krav på att de följer de lagar och förordningar som finns internationellt samt göra regelbundna kontroller på plats hoppas vi kunna påverka så att denna typ av miljöförstöring på sikt upphör.

Förutom skador på miljö och människa kan även metaller och ädelstenar illegalt användas som betalningsmedel för att bl.a. finansiera krig och illegal verksamhet. Svårigheterna att spåra denna oseriösa verksamhet ligger i att varken metaller eller ädelstenar kan markeras med någon form av "ursprungsmärkning". Flödet är internationellt. Metaller och stenar från olika länder och underleverantörer blandas och det går inte att få en effektiv kontroll över ursprunget. Problemet med att kontrollera ursprunget försvåras dessutom av att det finns fler mellanliggande led mellan råvaran och det färdiga smycket. Det gäller affinaderier, slipare, metall- och stenhandlare m.m.

För att stoppa den olagliga handeln har diamantindustrin, frivilligorganisationer, producent- och handelsländer inklusive EU tagit initiativ till ett kontrollsystem som reglerar den internationella handeln med rådiamanter. Detta initiativ kallas Kimberlyprocessen och innebär bl. a. att ett certifieringssystem måste följas för internationell handel med rådiamanter. Deltagande regeringar måste se till att varje sändning rådiamanter skickas i en säker behållare tillsammans med ett individuellt numrerat och statligt godkänt intyg om att diamanterna är konfliktfria. För tillfället finns 75 deltagande nationer (däribland Sverige) och dessa står för en betydande del av världshandeln med rådiamanter. Tack vare Kimberlyprocessen uppskattar man nu att 99,8 % av världens diamanter är konfliktfria.

b. Tillverkning

Tillverkning av de produkter vi saluför utförs av ett stort antal leverantörer verksamma i olika länder. Våra leverantörer har i sin tur en mängd underleverantörer som i sin tur har andra underleverantörer.

Koncernens ambitioner och mål är att tillverkningen sker på ett så rättvist och säkert sätt som möjligt, både med hänsyn till arbetsförhållande och till miljö.

Arbetsförhållanden: Koncernen är medlem i BSCI, som är en FN baserad ideell organisation med syfte att upprätthålla en för västvärlden acceptabel standard avseende arbetsvillkor vid tillverkning av produkter avsedda för export till Europa. BSCI har säte i Bryssel.

BSCI föreningar idag över 600 företag runt en gemensam uppförandekod och stödjer dem i deras ansträngningar att bygga upp en etisk försörjningskedja. Bl.a. anordnas både grundläggande och avancerade "workshops" runt om i världen. Dessa är gratis för leverantören och målet är att hjälpa arbetsgivarna och arbetstagarna att påverka sin egen situation och på sikt ta över sitt ansvar.

För att försäkra oss om att våra leverantörer arbetar för bra arbetsförhållanden så gör vi, med BSCI:s hjälp audits (revisioner) i de olika fabrikena. Vi anlitar certifierade audits företag som samarbetar med BSCI. Särskilda rapporter är framtagna med utgångspunkt från de uppförandekoder som finns inom BSCI. Dessa uppförandekoder är:

- *föreningsfrihet och rätten till kollektiva förhandlingar ska respekteras*
- *ingen diskriminering får förekomma*
- *barnarbete är förbjudet*
- *juridiska minsta och/eller industriella standardlöner ska betalas*
- *arbetstiderna ska vara kompatibla med nationell lagstiftning och inte överstiga 48 timmar ordinarie + 12 timmar övertid*
- *inget tvångsarbete och disciplinära åtgärder får förekomma*
- *arbetsplatsen ska vara säker och hälsosam*
- *miljön ska respekteras*
- *Det ska finnas en policy för socialt ansvarstagande*
- *Det ska finnas anti-mutor och anti-korrupsions policy*

Koncernen arbetar aktivt för att implementera BSCI:s uppförandekoder hos alla leverantörer och deras underleverantörer. Genom att uppmuntra och stödja våra leverantörer att ta ett större eget ansvar kan vi därigenom skapa en långsiktig och hållbar efterlevnad av BSCI-koden. Målet är att bara arbeta med leverantörer som på ett tillförlitligt sätt visar sin goda vilja och sina ambitioner att arbeta för bra arbetsförhållanden och en renare miljö och som är villiga att införa BSCI:s uppförandekoder i sin verksamhet.

Miljö: Att få full kontroll på att tillverkningen sker på ett sätt som inte mer än nödvändigt belastar vår miljö är inte möjligt, men Koncernen har sedan länge tagit upp miljöaspekterna i bl.a. leveransinstruktioner och köpeavtal. Koncernen kräver att produkter och förpackningsmaterial tillverkas, förpackas och transporteras med hänsyn till miljöpåverkan. I första hand ska material som kan återvinnas användas. Produktionsmetoderna ska planeras så att förbrukningen av energi och nedsmutsning minimeras. Efterhand som nya miljövänligare material och produktionsmetoder kommer fram ska dessa användas. Koncernen kräver vidare att våra leverantörer på samma sätt återförsäkras sig om att deras underleverantörer tar samma hänsyn.

2007 kom det en ny lagstiftning gällande kemikalier i EU, Reach, som är en kemikalielagstiftning som ersätter stora delar av de kemikalieregler som gällde före den 1 juni 2007 i EU och i Sverige.

Reach står för *Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals* (Registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier).

Tanken med lagen är att öka kunskapen om de kemikalier som finns på den europeiska marknaden samt att ansvaret läggs på de företag som tillverkar och importerar kemiska ämnen i Europa.

Koncernens mål är att med hjälp av denna lagen se till att de produkter vi importerar produceras och fraktas på ett så miljövänligt sätt som möjligt. Våra leverantörer ska följa de miljölagar som finns i det aktuella produktionslandet samt följa de miljökrav som finns i BSCI:s uppförandekod. Våra leverantörer ska även följa de kemikalierestriktioner som finns inom EU och kemikaliekontroller av våra produkter ska göras regelbundet.

Koncernens produktchefer har till uppgift att informera våra leverantörer om vår syn på ovan frågor. Dessutom ska produktcheferna vara uppmärksamma på dessa frågor vid leverantörsbesök.

c. Transporter

Vi ska ha ett aktivt och förebyggande miljöarbete som en naturlig del av vår verksamhet. Vi ska följa gällande miljölagstiftning samt andra regler och krav som vi berörs av, samt transportera våra produkter på ett sätt som minimerar belastningen på miljön.

Koncernens transporter från tillverkare sker med båt, flyg, tåg och lastbil. Skrymmande varor med förhållandevis lågt värde per viktenhet (presentartiklar) transporteras huvudsakligen med tåg/lastbil till hamn i fjärran östern samt därefter med båt och slutligen med bil till Koncernens centrallager. Smyckena från Asien, med högt värde per viktenhet, går vanligtvis med bil till flygplats och därefter med flyg och sedan med bil till centrallagret. Förlustrisken genom stöld och dylikt påverkar också valet av transportsätt för varor med högt värde. Smyckena inköpta i Europa transporteras ibland med bil direkt till vårt centrallager.

Koncernen har installerat videoanläggningar vid koncerns kontor i Sverige och Finland och interna möten hålls nu i stor utsträckning via dessa. Detta har minskat på behovet av resor för koncerns personal.

Vår samarbetspartner Post Nord har en mycket stark miljöpolicy på transportsidan där man jobbar aktivt bl. a. med effektivt körsätt, miljökrav på transporter, elfordon, miljöutbildningar och med miljökonsekvensutredningar.

d. Lagerhantering

Sedan 1 oktober 1994 har alla företag som tillverkar, importerar eller säljer en förpackning eller en förpackad vara enligt lag ansvar för de förpackningar som hamnar på den svenska marknaden (SFS 1997:185).

Producentansvaret omfattar alla typer av förpackningar – såväl konsument-, transport- som industriförpackningar och gäller för alla typer av materialinslag som plast, metall, glas, papper, kartong, wellpapp, trä etc.

Koncernen är medlem i FTI, ett rikstäckande återvinningssystem för förpackningar. FTI startades av svenskt näringsliv 1994 i samband med att regeringen införde ett s.k. producentansvar för förpackningar och förpackningsmaterial. För att klara myndigheternas krav organiserade sig industri och handel i fyra materialbolag – Plastkretsen, Returwell, svensk Kartongåtervinning och Metallkretsen. Tillsammans bildade man serviceorganisationen FTI.

FTI's uppgift är att erbjuda alla företag tillgång till det rikstäckande återvinningssystemet. Genom att ansluta vårt företag till FTI och arbeta efter deras riktlinjer säkerställer vi att återvinning av förpackningar sker på ett effektivt sätt och i enlighet med

myndigheternas krav både fysiskt och administrativt. Som medlem i FTI registret arbetar vi aktivt för en renare miljö. Förpackningsavgifterna är erlagda för förpackningarna runt våra varor. Såväl produkten i sig som förpackningar och leveranssätt anpassas så att miljöpåverkan blir minsta möjliga.

e. Försäljning i butik

Vi har gjort en inventering av de miljörisker som uppstår i det dagliga arbetet i våra butiker. Nedan redovisas dessa risker samt hur vi beslutat att de ska hanteras.

Typ	Miljöskada	Policy
Batterier	Giftiga ämnen, t ex kvicksilver.	Lämnas till miljöstation.
Elavfall	Giftiga ämnen.	IT tar hand om kontorsmaskiner. Till miljöstation.
Toner till fax/skrivare	Giftiga ämnen.	Retur till leverantör i avsedd Returpåse.
Lampor/Lysrör	Giftiga ämnen.	Till miljöstation.
Glas	Förlust av naturresurs.	Till miljöstation.
Metall	Förlust av naturresurs.	Till miljöstation.
Papper/kartong	Förlust av naturresurs.	Till pappersinsamling. Dock ej viktiga dokument.
Plast	Giftiga ämnen	Till miljöstation.
Returburkar, PET Energiförlust.	Pantas.	
Rengöringsmedel Giftiga ämnen	Köp miljövänligt alt. Förbruka allt.	Lämna till miljöstation. Förpackning hanteras efter typ av material.
Smyckerengöring Giftiga ämnen	Hanteras som farligt avfall.	Lämnas till miljöstation.
Proberingssyra	Giftiga ämnen	Hanteras som farligt avfall. Lämnas till miljöstation.

Anmärkning: Där det saknas miljöstation i butikens närhet tar Regionchefen med sig avfallet och lämnar till närmaste miljöstation.

f. Kunders användning av våra produkter

Våra kunder ska kunna känna sig trygga med att de produkter och tillhörande förpackningar som vi saluför inte är skadliga. T ex ska våra smycken klara de föreskrivna kemikalietesterna, våra putsmedel ska inte vara hälsovådliga, våra ljuslyktor ska vara flamsäkra, våra barnprodukter ska vara barnsäkra etc. Våra kunder ska även känna sig trygga med att våra produkter och förpackningar inte belastar miljön mer än nödvändigt. Det gäller t ex insamling av förbrukade batterier, att våra putsmedel är miljövänliga, att vi i möjligaste mån kontrollerar att produkterna tillverkas av så miljövänligt material som möjligt. Vi har gått över till att använda påsar i återvinningsbart papper för kunderna i våra butiker.

Vi ska även informera våra kunder om vårt medlemskap i BSCI, där vi aktivt arbetar för att öka leverantörens medvetenhet och egna vilja att skapa en rättvis och hållbar arbetsmiljöpolicy. Vi ska informera om att vi t ex inte accepterar barnarbete eller tvångsarbete, att diskriminering och disciplinär eller ekonomisk bestraffning inte får förekomma, att arbetsplatsen ska vara säker och hälsosam och att arbetstiderna och lönen ska vara kompatibla med nationell lagstiftning. Koncernen tar upp dessa frågor och krav i leveransinstruktionerna. Listan över EU:s kemikalierestriktioner är lång men vi poängterar vikten av att dessa krav följs. Efterhand som nya kunskaper vinnas kan nya material bli aktuella att ta med på listan över vilka material vi ska undvika i våra produkter.

Trots våra ambitioner att bevaka dessa frågor har produkter som överskridit fastställda gränsvärden kommit in i våra butiker. Vår policy är då att i den omfattning som anses nödvändig informera vår personal och våra kunder samt att återkalla produkterna. Vid behov informerar vi, t ex via etiketter på produkterna, kunderna om hur produkterna ska användas för att inte skada miljö eller människor.

Koncernen ska följa de rekommendationer och lagar som gäller för Sverige och EU. Vi ska kontinuerligt uppdatera våra kunskaper inom området och informera våra leverantörer. Det gäller dels vilka material produkterna är tillverkade av och dels hur de ska användas för att undvika skador samt hur de på lämpligaste sätt kasseras.

I de fall en produkt inte klarat ovanstående krav och ändå sålts ska vi snabbt vidta åtgärder för att begränsa skadeverkningarna. Det kan ske genom att återkalla produkten och genom information externt och internt. Vilka åtgärder som är lämpliga avgörs utifrån varje specifikt fall.

g. Reparationer av smycken

Smycken är avsedda att hålla under mycket lång tid. Många av våra varor, som matsilver, guld och diamantsmycken, går ofta i arv till kommande generationer. Kvalitén i tillverkningen är därför hög. De reparationer som kan förekomma på guld och diamantsmycken orsakas ofta av onormalt användande och avser saker som lösa stenar eller utslitna ringskenor. Andra förekommande reparationer är storleksändringar av ringar. De miljö känsliga momenten i reparationerna omfattar framför allt arbeten som lödning och rengöring med kemikalier.

Större delen av koncernens reparationer utförs av Koncernens egen verkstad. Vi lägger stor vikt vid att se till att denna verksamhet bedrivs i överensstämmelse med gällande miljönormer. Bl.a. arbetar vi efter riktlinjerna som finns i SAM (Systematiskt arbetsmiljöarbete), vi informerar och uppdaterar medarbetarna om de gällande kemikalierestriktionerna, samt att kemikalieinspektionen tillsammans med IF Metall gör regelbundna s.k. skyddsronder i verkstaden.

En viss del av koncernens reparationer går till externa guldsmeder. Vi ställer krav på dessa guldsmeder att de följer de miljölagar och förordningar som finns. De ska ha en egen utarbetad miljöpolicy.

h. Skrotning

Guld, platina och silver utgör grundämnen. De benämns i dagligt tal som ädelmetaller och har ett högt pris i förhållande till vikten. Av denna orsak har dessa metaller tagits tillvara på sedan urminnes tider. Detta gäller speciellt för guld som under många civilisationer fungerat som medium för förvaring av rikedom. Detta gör att större delen av allt guld som utvunnits under vår och tidigare civilisationer fortfarande är i omlopp. Guld användes också som reservvaluta av centralbanker även om guldets monetära roll avsevärt minskat under senare år. Fortfarande innehar centralbankerna c:a 15 års guldproduktion i lager.

På grund av dess höga värden återvinns nästan allt guld, platina och silver ur smycken som inte längre används. Återvinningen sker vanligtvis genom s.k. affinering vid vilken ädelmetallerna utvinns ur legeringar genom smältning. Koncernen medverkar i denna process genom återköp från allmänheten av gamla smycken. Dessa köp tenderar att öka vid höga guldpriser. Guldfynd använder seriösa affineringsföretag vilka uppfyller gällande miljönormer vid affineringsprocessen.

Beträffande skrotning av övriga varor såsom bijouterier, nysilver och tennvaror gäller följande:

Butik

- Skrotade klockor och bijouterier skickas till Verkstaden i Varberg
- Utbytta klockbatterier lämnas i närmsta "batteriholk".
Övriga varor lämnas till närmaste miljöstation.
- Finns det ingen station i närheten av butiken tar regionchefen hand om varor som ska skrotas och lämnar dessa vid lämplig miljöstation.
- Centrallager och servicekontor (SK)
- Klockbatterier demonteras och därefter skickas skrotade varor till återvinningscentraler.

i. Ombyggnad av butiker

Då miljöansvaret ligger på arbetsgivaren har det under 90 – talet lett till att många bygg och inredningsföretag i Sverige tagit fram policys och kvalitetssäkrat enligt ISO 9001-2000, 9002 och miljöcertifierat enligt ISO 14001. Dessa certifikat och licenser bidrar till att företagen lever upp till gällande miljömärkningskriterier, återvinnings- och kretsloppssystem samt gällande miljölag. För Koncernens större leverantörer innebär detta en "hygienfaktor" och är då ett konkurrensmedel i förhållande till andra aktörer i branschen.

Koncernen har tidigare gjort en översyn av samtliga leverantörer av byggmaterial och inredningar såsom leverantörer av fasadskyltar, fasadpartier/glas, golv/golvbeläggning, undertak, belysning, köldmedia, el/installationer, inredning/stommar och ytor. Flertalet av dessa leverantörer har en dokumenterad miljöpolicy med tillhörande kvalitetspolicy, kvalitetsmål och kvalitetssystem (ISO).

Koncernens butikskedjor har blivit en allt större kund på marknaden för butiksinredningar och utgör en betydelsefull köpare vid upphandling av respektive butiksinteriör. För att eftersträva så stora synergier som möjligt försöker vi minska antalet leverantörer. Detta kommer att leda till färre leverantörer men med betydligt större kapacitet att leverera till kedjornas olika interiörer. Koncernen kommer därför välja att arbeta med stora leverantörsföretag med möjlighet att leva upp till gällande miljökrav.

Det material som dominerar i interiörerna är trä. Dessa trämaterial kommer i första hand att tas från odlad skog för ändamålet. Ytbehandlingarna ska ske på det för branschen miljövänligaste sättet. Golv och golvbeläggningar ska läggas med godkända material för kriteriet. Samma krav ska gälla för undertaks material. Ljuskällor ska väljas ut efter energiåtgång och effektivitet och återvinnas. Vid ombyggnader av butiker i respektive kedja ska återvinnings- och kretsloppssystemet efterlevas. Detta innebär att uppsamling ska ske av respektive material, för vidare transport till lämpliga retur- och återvinningsstationer.

I de fall en leverantör inte lever upp till gällande miljölagstiftning ska koncernen i möjligaste mån försöka förmå leverantören att göra detta. I de fall en rättelse inte sker bör vi överväga att avveckla leverantören. Ur ett varumärkesperspektiv är det av största vikt att våra butikskedjor lever upp till gällande miljökrav för att bibehålla vårt anseende och kraften i varumärkena.

- Miljöhänsyn ska vara en naturlig och integrerad del i våra butiksmiljöer.
- Miljökonsekvenserna ska vägas in i våra beslut.
- Vi ska alltid arbeta för kontinuerliga förbättringar inom området.
- Miljöförbättrande åtgärder ska anses som långsiktiga investeringar.
- Vi ska påverka, ställa krav på och samarbeta med våra leverantörer för tydliga miljövarudeklarationer och för ständiga förbättringar.
- Vi ska följa aktuella lagar och föreskrifter inom miljöområdet.
- Vi ska upprätthålla en god arbetsmiljö.

i. Administration

Det finns ett antal olika miljörisiker som uppstår i det dagliga arbetet på våra servicekontor. Nedan redovisas dessa risker samt hur vi beslutat att de ska hanteras.

Risker ur miljösynpunkt på inköpsavdelningen:

Typ	Miljöskada	Policy
Papper och toner.	Naturförbrukning. Giftiga ämnen.	Utveckling av dataprogrammen så att e-mail kan användas i utökad omfattning i kommunikation med leverantör.
Transport av etiketter.	Giftiga utsläpp.	Få leverantör att producera etiketter i hemlandet.
Tillverkning av artiklar.	Kemikalier, otillåtna material, kränkning av mänskliga rättigheter.	Löpande informera våra leverantörer om våra CSR- och miljökrav och aktivt arbeta för att dessa följs.
Förpackningsmaterial. (kartong, papper, plast)	Giftiga ämnen. Naturförbrukning.	Löpande informera våra leverantörer angående miljökrav för förpackningsmaterial.
Transporter.	Giftiga utsläpp.	Välja transportsätt som minimerar miljöskada. Ställa krav och påverka speditör.

Risker ur miljösynpunkter övrigt kontor:

Typ	Miljöskada	Policy
Papper	Naturförbrukning. Miljöförstöring.	Att papper sorteras till återvinning. Att man i möjligaste mån använder mail istället för fax. Att felutskrift och inaktuellt material används som kladdblock. Använda miljömärkt papper.
Kartong/wellpapp	Naturförbrukning. Miljöförstöring.	Källsorteras till återvinning.
Dataskrot och el artiklar.	Giftiga ämnen	Källsorteras till miljöstation.
Toner	Giftiga ämnen.	Retur till leverantör i avsedd returpåse. Att man i möjligaste mån använder mail istället för fax.
Batterier.	Giftiga ämnen.	Lämnas till närmsta batteriholk.
Lampor /lysrör	Wolfram	Källsorteras till återvinnig.
Glas/Plast	Giftiga ämnen. Naturförbrukning.	Källsorteras till återvinning.
Returburkar/PET	Giftiga ämnen. Naturförbrukning.	Pantas.
Städprodukter	Giftiga ämnen.	Välja miljövänliga alternativ samt refill.

Sociala förhållanden och personal

Arbetsgivaren har huvudansvaret för arbetsmiljön och för att arbetsmiljöarbetet bedrivs systematiskt. Alla ska delta i det systematiska arbetsmiljöarbetet, på samma sätt som att alla i vårt företag deltar i verksamheten och dess utveckling. Alla anställda ska ha kunskap om vilka risker som finns i arbetet och hur de kan förebyggas. För chefer och personer i arbetsledande ställning ställs speciella krav på kunskap och kompetens. Människor arbetar bäst i ett arbetsklimat byggt på ömsesidigt förtroende.

Vi tror på en öppen, enkel, ömsesidig kommunikation inom företaget och vi skall vara lyhörda för synpunkter och idéer framförda av våra medarbetare. Vi arbetar ständigt med att värna om våra anställdas säkerhet och hälsa i jobbet. Vi måste utvecklas och anpassa oss själva och företaget till våra kunders önskemål och ta tillvara på alla möjligheter till förbättringar. Vi utvecklar fortlöpande våra medarbetares förmåga och prestationsnivå. En god ekonomi för företaget är den bästa garantin för våra medarbetares anställningstrygghet. Vi uppmuntrar intern befordran. Vårt mål är att framställa en tydlig, effektiv och hållbar arbetsmiljöpolicy, tillgänglig för all personal i koncernen. Policyn ska vara gemensamt framtagna och visa vilken arbetsmiljö vi vill uppnå.

Respekt för mänskliga rättigheter

Iduna ställer krav att anställda hos leverantörer har rätt att ansluta sig till en fackförening och att förhandla kollektivt. Leverantörer måste tillåta arbetstagare att fritt välja sina egna representanter med vilka företaget kan komma i dialog om arbetsplatsfrågor och interna arbetskommittéer finns i många fabriker. Dessa föreningar ger de anställda möjlighet att engagera sig.

När det gäller barnarbete är Koncernens grundregel att personer under 15 år inte får arbeta hos någon av koncernens leverantörer. Om nationell lagstiftning ställer mer långtgående krav är det dessa som gäller. I Kina, till exempel, är den lagstadgade åldern för arbete 16 år. Koncernen kräver också att leverantörerna tar särskild hänsyn till unga arbetare (yngre än 18 år), till exempel i fråga om rätten till begränsad arbetstid. Tvångsarbete eller obligatoriskt arbete får inte heller förekomma och det är viktigt att arbetarna får kontinuerlig lön för utfört arbete, att de har rätt att ta ut semester och att avsluta sin anställning med lön för utfört arbete. Koncernen accepterar ej diskriminering mot individer avseende ras, kön, religion eller ålder.

Motverkande av korruption

Affärsverksamhet bygger på ömsesidigt förtroende. Vi kräver att alla medarbetare är uppriktiga och ärliga i sin samverkan med våra affärspartners bl.a. med avseende på mutor och bestickning. Vi skall arbeta i överensstämmelse med gällande lagstiftning såväl till bokstav som anda. Ingen inom koncernen får utnyttja sin ställning för personlig vinning på företagets, leverantörers eller kunders bekostnad.

Genomförande och organisation

Koncernen arbetar med en decentraliserad organisation där CSR frågor integrerats och utgör en del av den dagliga verksamheten.

Det ligger på varje chefs ansvar att löpande utvärdera sin avdelnings verksamhet med avseende på de CSR risker som finns samt vidta åtgärder så att avdelningarnas påverkan i dessa frågor hålls inom ramen för koncernens övergripande målsättning. Som stöd för avdelningschefernas CSR arbete har företaget utsett en centralt placerad koordinator. Koordinatorns uppgift är bl.a. att hålla sig uppdaterad och löpande informera avdelningscheferna om gällande lagstiftning och utveckling på miljöområdet. Koordinatorm i sin tur ska ha kontakt med svensk miljöjuridisk expertis så att löpande information erhålls om förslag till och laga kraft vunnna lagstiftning på miljöområdet. Koordinatorm följer kontinuerligt upp de mål och handlingsplaner som definierats inom företaget och dokumenterar hur arbetet fortskrider. Koordinatorm driver även implementeringen av BSCI:s uppförandekoder hos företagets leverantörer i riskländerna.

Sammanfattning

Koncernens mål är att inte använda mer miljö- och naturresurser än vad som är nödvändigt i en verksamhet som vår samt att arbeta för bra arbetsvillkor, såväl i Sverige som i övriga länder där våra leverantörer har fabriker. Ansvar för att genomföra detta mål ligger på respektive avdelningschef i företaget. Detta möjliggör bevakning av miljöfrågor direkt i organisationen där beslut om frågor som har bäring på miljön. För att säkerställa att avdelningscheferna hålls informerade om gällande lagstiftning och utveckling på CSR- och miljöområdet finns en miljökoordinator i företaget.